

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Житомирської області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Житомирської області в I кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Житомирської області у I кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на логістичні труднощі з перетином кордону, респонденти очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами:** баланс відповідей – 23.1% (у попередньому кварталі – 46.2%) (графік 1). У цілому по Україні баланс відповідей – 8.5%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги дещо вищими темпами:** 69.2% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 76.9%), у цілому по Україні – 48.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво, курс гривні до іноземних валют. Респонденти також відзначають посилення впливу доходів населення (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 84.6% (у IV кварталі 2023 року – 76.9%). У цілому по Україні – 81.1%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств вищими темпами:** баланс відповідей – 30.8% (найвищі очікування серед регіонів) (у попередньому кварталі – 15.4%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – 3.7%;
- **уповільнення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 33.3% (у IV кварталі 2023 року – 63.6%). У цілому по Україні баланс відповідей – 10.6%;
- **збільшення інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар помітно нижчими темпами: баланс відповідей – 10.0% (у попередньому кварталі – 45.5%). Водночас очікується зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 10.0% (у IV кварталі 2023 року – 9.1%) (таблиця). У цілому по Україні – 8.3% та «мінус» 1.5% відповідно;
- **кількість працівників** на своїх підприємствах **на поточному рівні:** баланс відповідей 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 7.7%) (графік 4). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 6.3%;
- **уповільнення зростання цін на товари / послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 76.9% та 46.2% відповідно (у IV кварталі 2023 року – 92.3% та 84.6% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва більше впливатимуть вартість трудових ресурсів, ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника, нижчими темпами:** баланси відповідей – по 76.9% (у попередньому кварталі – 92.3% та 100.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників та занадто високі ціни на енергоносії. (графік 5).

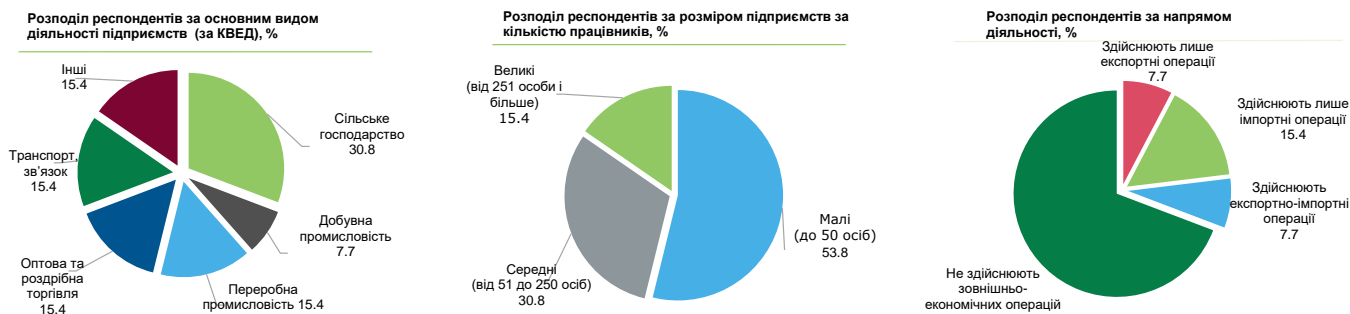
Респонденти області послабили очікування щодо зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти області, які відповіли, що планують брати банківські кредити (38.5%), надають перевагу виключно кредитам у національній валюті. Умови доступу до кредитування пом'якшилися (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають наявність інших джерел фінансування, надмірні вимоги до застави (вплив цих двох чинників посилюється порівняно з попереднім опитуванням) та занадто високі ставки за кредитами (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.3%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

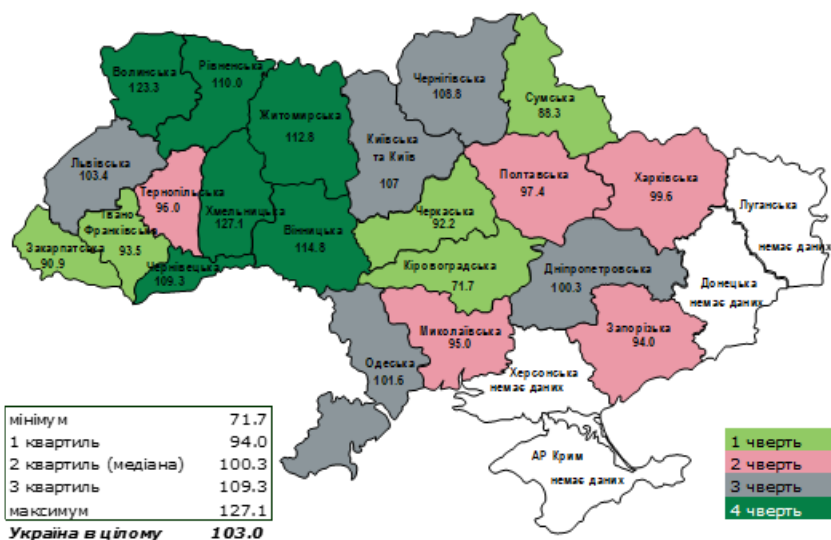
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств задовільний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 23.1%) (графік 3). У цілому по Україні – «мінус» 1.4%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився і є нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у IV кварталі 2023 року – 28.6%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 7.7% (у попередньому кварталі – 15.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 01–21 лютого 2024 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

¹квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
²медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

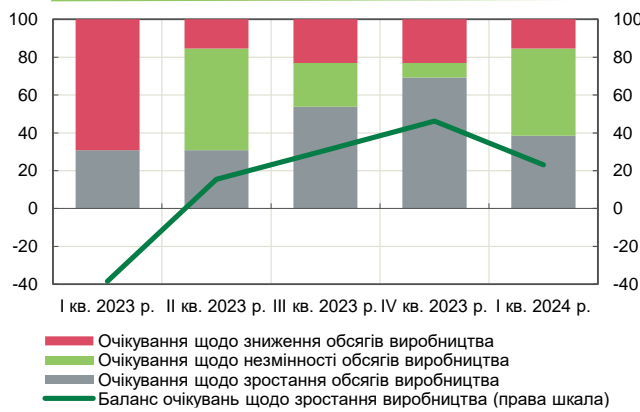
Таблиця. Очікування підприємств Житомирської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	25.0	30.8	30.8	15.4	30.8
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	66.7	30.8	46.2	63.6	33.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	20.0	11.1	20.0	9.1	-10.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	30.0	10.0	40.0	45.5	10.0
кількості працівників	7.7	7.7	0.0	-7.7	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань (ІДО) – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

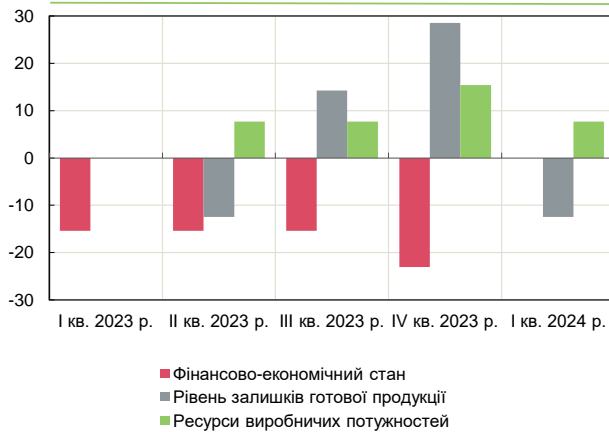
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

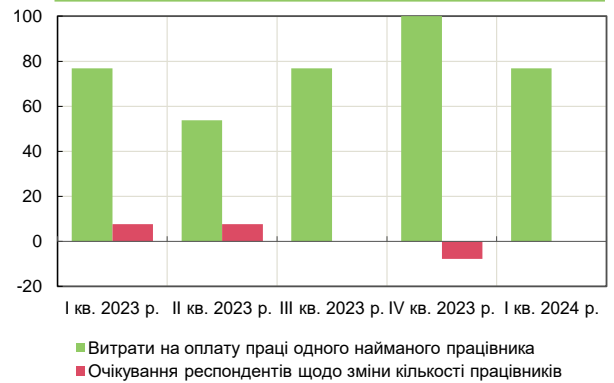
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

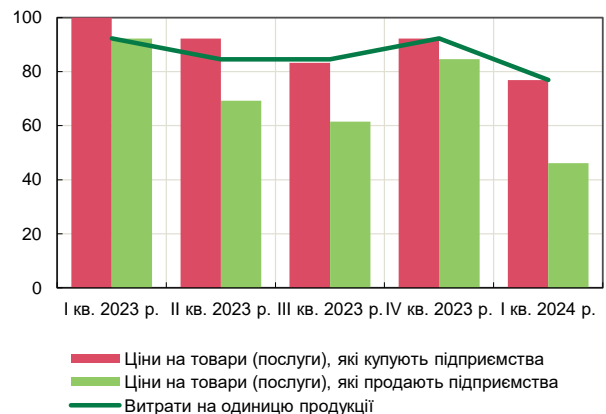
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

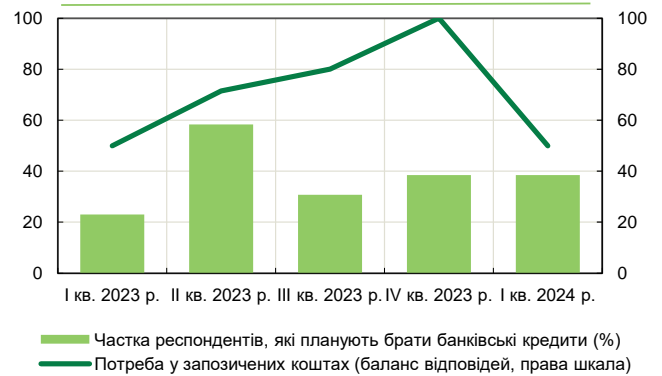
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

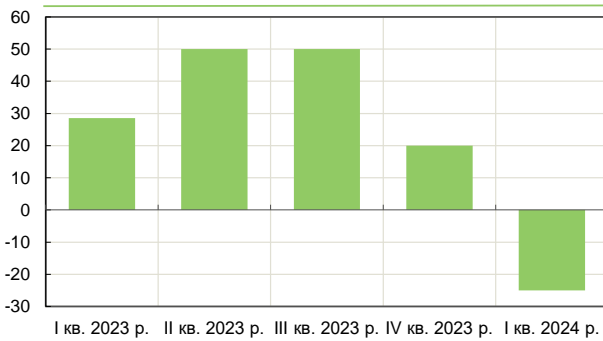
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

